

Escola de Natura de Sau - La Coromina - El torrent de les Fagedes - El sot de Llirons - La riera Major - El pont de Malafogassa - Tornada pel mateix camí

Recorregut 4,5 km d'anada

Desnivell 140 m de pujada i 130 m de baixada

Durada 1 h 40 min sense comptar les aturades

Edat recomanada A partir de 7 anys

Destaquem El pont i la riera

Recomanacions Porteu cantimplora, botes de muntanya i capelina.
Porteu prismàtics i una guia d'ocells.
A l'estiu, cal incloure tovallola, banyador, gorra, cremes de protecció solar i repel·lent d'insectes.

fixa't

Les vaques de les Coromines
Els camps de conreu
El cant del gaig
Les maduixes
Les castanyes
La pineda de pi roig
La riera Major
Les truites de riu
El pont medieval
Els gorgs
Els gripaus, tòtils i salamandres
El sauló del camí

salamandra

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient

Dolors Almeda 1-3 local 8 08940 Cornellà de Llobregat
Tel.93 474 46 78 Fax 93 377 73 44
acc@esplai.org www.esplai.org

4 el pont de Malafogassa SAU

itineraris de natura SAU

1. La presa de Sau
2. Vilanova de Sau
3. La roca Falconera
4. El pont de Malafogassa
5. El puig del Far
6. La riera Major i els Crous
7. Les Grioterres
8. Sant Pere de Casserres
9. Els Munts
10. Tavertet
11. El salt del Molí Bernat
12. De Rupit a Tavertet

Aquest itinerari es desenvolupa per l'extrem nord-occidental de les Guilleries. Parteix de l'Escola de Natura de Sau, situada a la riba del pantà, i arriba a la vall de la riera Major, travessant una zona boscosa molt significativa del paisatge de les Guilleries.

L'itinerari, malgrat la distància, no presenta cap dificultat ja que el desnivell és poc important. El recorregut s'allunya dels abruptes cingles per endinsar-se en els turons arrodonits i les sorprenents fondalades d'aquesta vall.

La riera Major neix al Montseny i creua les muntanyoses Guilleries per desembocar al riu Ter, pocs metres després de la presa de l'embassament de Sau. Viladrau, Espinelves i Sant Sadurní d'Osormort són les úniques poblacions importants amb contacte directe amb el curs d'aigua, el qual conserva encara unes aigües molt netes, una rica vegetació de ribera i una gran diversitat d'animals.

L'itinerari culmina al pont de Malafogassa, un pont medieval reconstruït després dels grans terratrèmols del segle XV. El pont esvelt de dues arcades desiguals és el silenciós testimoni d'unes comunicacions difícils a la comarca.

Les velles pedres del pont, les aigües netes i tranquil·les, l'estrany reflex de la llum, i les tonalitats verdes i fresques dels arbres de ribera, dibuixen l'extraordinari paratge que premia l'esforç del recorregut. En temps de bonança no descarteu la possibilitat d'un refrescant bany.

Escola de Natura de Sau (430 m)

Davant l'Escola de Natura i en direcció S, agafem la pista asfaltada que connecta can Mateu amb la carretera de la presa. Aquesta coincideix amb el traçat d'un petit recorregut (PR), marcat amb unes franges grogues i blanques, que s'allunya del pantà de Sau.

El bosc mixt de pins, roures i alzines és un bon preludi de la diversitat vegetal que ens espera. Pocs revolts més, arribem a la cruïlla amb el camí de les Tallades.

10 min. Cruïlla de les Tallades (450 m)

A la cruïlla prenem la pista forestal en direcció S. Aquest tram coincideix amb el GR-2 i, per tant, podem anar seguint les marques vermelles i blanques. Pocs metres després, deixem un camí a la dreta i travessem un fresc i ombrívol bosc d'acàcies. El camí s'enfila serpentejant i travessa el torrent de Romanins. Trobem un extens camp de conreu a l'esquerra i, després de la pujada, arribem a la Coromina. Si tenim sort, podrem veure-hi algun aligot sobrevolant els camps.

30 min. La Coromina (480 m)

En aquesta granja podem veure conills, gallines i vaques amb els seus vedells. El blat de moro penja a la façana i és molt interessant observar les diferents eines emprades a les feines de camp. Opcionalment, darrere del mas, un camí davalla amb fort pendent per arribar a la font i al misteriós gorg blau del torrent de Romanins. Just davant de la Coromina, un alt saüc ens marca el sender que hem de prendre, que surt a l'esquerra tot abandonant el GR.

33 min. La carretera de la presa (480 m)

Pocs metres després, arribem a la carretera de Vic a la presa de Sau. La creuem i davallem fins a passar per sobre del torrent Moran, que porta aigües força brutes de Vilanova de Sau. A la nostra dreta tenim una preciosa vista de la casa del Company i de l'església romànica de Vilanova, amb el rerefons roig de la cinglera de Sau. A poc a poc, queden enrere els camps grocs de naps i el verd intens de l'alfals i del blat de moro. Són conreus destinats a farratges per al bestiar. Deixem, a la dreta, un camí agrícola per accedir als camps.

35 min. El torrent de les Fagedes (497 m)

Cal estar molt atents per no passar-nos el camí que hem de prendre. Aquest neix a la nostra esquerra; creua, sobre unes pedretes, el petit torrent de les Fagedes, que pot estar sec, i abandona el bosc de ribera que estàvem resseguint.

Aquí comença la part més dura del recorregut, amb un pendent pronunciat fins al punt més elevat de l'itinerari.

La pista és un antic camí obert per extreure fusta del bosc i s'enfila enmig d'una homogènia pineda de pi roig. L'explotació forestal a les Guilleries ha afavorit el desenvolupament dels pins en substituir els boscos originaris d'altres arbres com l'alzina o el roure. El sotabosc de la pineda és poc divers, amb arbustos com la bruguerola i el bruc, del qual antigament s'extreia la rabassa per elaborar les pipes de fumar. Observem també el ginebre, amb les seves fulles punxoses i els seus petits fruits blavosos i negres.

Als marges del camí hi trobem plantes aromàtiques com la farigola i l'espígol. La seva aroma ens pot ajudar a superar la forta pujada d'aquest tram.

50 min. La carretera (570 m)

Un cop arribem a la carretera, iniciem una baixada suau. El sotabosc és net i baix, a causa del continu pasturatge de les ovelles, i l'ombra dels pins ens ofereix un bon indret per descansar. Asseguts en silenci, podem escoltar els abundants ocells que habiten a la pineda. Reconeixem el "ti-ti-pu" de la mallerenga carbonera, l'estrident cant del gaig, el rialler so del picot i l'insistent "tic-tic-tic" de l'atreu pit-roig. A principi de maig, un llunyà "cu-cuu" ens avisa que l'intrepid cucut ha tornat del seu viatge a través de l'Àfrica tropical.

Reprenem l'itinerari cap a la dreta, resseguint la carretera poc transitada. Si ens trobem a les acaballes de l'hivern, no serà difícil topar-nos amb una bona filera d'erugues en processó. La temuda processonària del pi s'alimenta de les fulles tendres del pi i s'ha convertit en una plaga arran de l'afavoriment de grans extensions de pins en lloc dels boscos originaris. Pocs metres després, abans d'arribar a can Valentí, girem a l'esquerra per una pista que davalla resseguint el sot de Llirons. A l'inici d'aquest sender trobem una creu negra i groga en un pal elèctric.

55 min. El sot de Llirons (560 m)

El camí baixa suaument fent giragonses. El sender és ple de furgalls i petjades de porcs senglars. També s'observen petjades de guineus gravades en el fang.

La impressionant alçada de la pineda de pi roig va deixant lloc lentament a una gran diversitat d'arbres i arbusts. Els colors canvien i el camí s'envolta d'un atapeït mantell de falgueres. Cal obrir bé els ulls, ja que a la primavera es troben maduixes als marges, a l'estiu es cullen móres i a la tardor s'omple de castanyes.

1 h 10 min. La riera amagada (530 m)

La baixada suau ens condueix fins a una petita clariana amb un giravolt pronunciat cap a l'est. Travessem un petit torrent que gairebé sempre té aigua al matí i és sec a la tarda. És recomanable ajupir-se i entrar a la galeria que ens ofereix l'atapeït bosc de boixos. La foscor i el silenci que s'hi troben són una bona experiència. A partir d'aquest punt, el camí s'enfila una mica i ens permet contemplar, a l'altra banda del sot de Llirons, la diversa vegetació del vessant nord de la muntanya. En aquesta curta pujada abunda una altra planta molt aromàtica i amb flors liloses; el cap d'ase.

A l'esquerra deixem una pista i més tard, un corriol embardissat pel desús. El pendent de baixada augmenta i seguim sempre paral·lels a la riera del sot de Llirons. El camí es va fent estret i pronunciat i es converteix en corriol. La roca de granit que dibuixa els perfils arrodonits de les muntanyes de les Guilleries, desgastada i malmesa pel pas del temps, s'ha transformat en una relliscosa sorra anomenada sauló. Aquesta sorra és emprada per elaborar ciment. Per aquest motiu, cal anar en compte amb la baixada!

Deixem un darrer corriol a l'esquerra i, a poc a poc, la fresca remor de l'aigua ens dona la benvinguda.

1 h 35 min. La riera Major (450 m)

Quan arribem a la pista ja podem veure la riera Major, la més important de les Guilleries, juntament amb la riera d'Osor. Neix al coll Pregon, prop del Matagalls (Montseny), i desemboca al Ter, poc després de la presa del pantà de Sau. El seu cabal constant i les seves aigües netes permeten la vida de nombroses espècies de vida lligada a l'aigua, entre elles, salamandres, gripaus, tòtils, granotes i les grans truites de riu. La majoria d'animals de la riera, però, són de dimensions més petites. Es tracta dels menuts invertebrats que viuen en els cursos d'aigua; alguns sota les pedres, d'altres sota el fang i la fullaraca, nedant al mig del torrent o a la seva superfície. Apropant-nos a la riera ben atents, podem descobrir com són els escorpins d'aigua, les larves de libèl·lula, les serps d'aigua, els sabaters i corredores, les sangoneres i les petites efímeres.

Si prenem la pista a la dreta, arribarem al càmping d'El Pont, però nosaltres prenem la pista a l'esquerra fins arribar al pont de Malafogassa.

1 h 40 min. El pont de Malafogassa (440 m)

A l'entrada, quatre dragons vigilen la porta del pont reconstruït l'any 1498, després dels terribles terratrèmols dels anys 1425-28, que acabaren amb l'anterior pont medieval.

Després de contemplar les tonalitats de les pedres, els seus esvelts arcs desiguals i el reflex sobre les quietes aigües, descansem i gaudim de la riera acostant-nos a la platgeta de la riba de la riera Major. S'hi arriba pel caminet que passa per sota l'alzina de l'entrada del pont.

Opcionalment, si tenim temps, podem davallar entre les roques pel curs de la riera. D'aquesta manera, descobrirem els impressionants gorgs que l'aigua ha anat fent amb el pas dels anys i coneixerem els arbres de l'ombrívol bosc de ribera. Diuen que els verns són els vigilants de l'esperit de l'aigua, amb les fulles arrodonides i dentades i amb uns fruits que recorden unes menudes pinyes. Amb els gegantescos pollancre amb les fulles en forma de cor, els àlbers amb les fulles de revers blanquinós, i els avellaners que neixen amb molts brots junts, fan una galeria molt fresca i ombrívola. Si fa prou calor, no descarteu l'agradable bany a les aigües fredes.

3 h. Escola de Natura de Sau (430 m)

La tornada a l'escola de natura es realitza pel mateix camí, en una hora i trenta minuts.